

Mit tudunk az erdőről?

A kinek némi sejtelme van arról a mit nem tud, de tudnia kellene, hogy okszerű erdőgazdászatot vihessen, az meg fogja vallani, hogy az erdőről való ismereteink még igen tökéletlenek, s hogy az illető legfontosabb tárgyakról majdnem semmit sem tudunk.

Hogy okszerűen gazdálkodhassunk, legelőször is tudnunk kellene:

Milly állapotban fog az erdő — tekintettel az égaljra, a talajra, a különböző erdei termények értékére legnagyobb jövedelmet szolgáltatni, hogy ez állapotot a mennyire lehet, elállithassuk.

De mi keveset tudunk még erről! Nem tudjuk még, milly korban adják a teljzárlatu álladékok a legnagyobb átlagnövedéket, ha minden használható fát számításba veszünk; miután eddigi termési tábláink a fiatalosok csekély fáját épen nem veszik tekintetbe.

Arról sem birunk termési táblákkal,

hogy különböző gesztnemek ugyanazon termöhelyen micsoda termést szolgáltatnak,

valamint arról sem,

hogyan aránylik az elegyetlen álladékok termése az elegyesekekhez, az elegy különböző fokai szerint.

Továbbá arról sem vagyunk tisztában, hogy a különböző gesztnemek és üzemmódok szerint mekkora valószínűséggel számithatunk az erdők rendes kezelése mellett szabályszerű termésre, vagy mennyit kell ebből biztosság kedvéért a valószínűleg beálló tökéletlenségek fejében gesztnem és termöhely szerint levonnunk.

De ha már azon fatömeget nem tudjuk meghatározni, melyre az erdőállapot különböző volta mellett biztosan számithatunk, úgy

még kevésbé ismerjük azon egyébféle használatok értékét, mellyeket az erdő egy vagy más kezelés mellett tartósan szolgáltathat, úgy mint a netalán nyerhető fű, alom, vagy időnkénti mezőgazdasági termelés értékét. Úgy hisszük, hogy azon nézet, melly szerint mindig csak a lehető legnagyobb fatömeg termésére czélzunk igen is egyoldalú, miután könnyen megeshetik, hogy más termények, mellyeket az erdő szolgáltat, p. o. makk, gubics s a t. fadús vidékeken nagyobb értékkel bírnak, mint azon famennyiség, mellyel az erdő termését azok rovására szaporítottuk. Erdőgazdaságunk czélja utoljára is csak az lehet, a talaj összjövedelmét lehetőleg emelni, mi mellett nagyon is egyre megy, hogy e jövedelem tisztán csak fából vagy másból is állott-e elő. — Miután a különböző termények értékaránya vidékenként változik, természetes, mikép az illető kimutatásokat minden erdőre nézve külön kellene készíteni, hogy a kezelés körüli intézkedésekre nézve gyakorlati értékkel bírjanak; sokat nyernénk már az által is, ha csak egy lehetőleg egyforma viszonyoknak örvendő erdővidékről készítették oly összevető kimutatás.

Ha valamely erdő összes termésének tökéletes ismeretével bíránk, a mint az rendes kezelés mellett nagy valószínűséggel várható s a mint az talaj és égálg szerint különböző, akkor könnyű volna meghatározni azon arányt is, mellyben mindennemű termőhelyek jövedelmei a szerint állanak, a mint azok erdőszerűleg vagy mezőgazdaságilag kezeltettek.

És ha tényekből eredő számokkal be volna bizonyítva, a mi eddig csak valószínű, hogy a talaj csekélyebb osztályainak összjövedelme erdőszerű kezelés mellett nagyobb, az által az okatlan erdőirtásoknak sokkal inkább vétetnék eleje, mint tilalmazó s nem eléggé vagy épen nem okadatolt vagy okadatolható törvények által. Akkor sokkal inkább állana módunkban, azon helyes elvet általános érvényre juttatni, melly szerint a talajt mindig akkép kell használni, a mint az a legnagyobb tiszta összjövedelmet tartósan szolgáltatni képes.

A termőhelynek az erdőmívelés mindennemű módjaira való befolyásáról sem bírunk még kellő ismeretekkel. Hány mívelési mód és

kezelési rendszabály ajánltatik, melly csak bizonyos tisztán meghatározott viszonyokra alkalmazható, a nélkül, hogy e viszonyok közelebb-ről megismertettnének, a nélkül, hogy az ajánlónak csak fogalma is volna róla, hogy az, a mi egy helyütt előnyös, más helyütt még csak nem is alkalmazható.

Ha a tudós erdőszők azt hiszik, hogy e még hiányzó ismereteink tisztán tudományos uton pótolhatók, ha a matematikák képleteket gondolnak ki, mellyek szerint a fanövekvést minden termőhelyre nézve meglehessen határozni, ha a physiológok a növény táplálás elméletét csak félig s akkor is félreértve arra alkalmazzák, mikép kiszámítsák a nötért, mellyet az álladékok egyes fájnak kell elfoglalniok, hogy azok a talajból lehető legtöbb faanyagot szivjanak, akkor nagy tévedésben szenvednek. A növés tényezői nem hatnak matematikailag kiszámítható törvények szerint; és ha a vegyész valamelly növény alkrészeit a legpontosabb arányban is vegyitené össze, abból azért még sem fog azon növénynek még csak egy sejtje sem előállani. Ismereteink nagyon is érezhető hiányait csak az erdőben különféle viszonyok közt gyűjtött tapasztalatokból fogjuk pótolhatni, a mint erdőszeti tudományunk csak is mindig tapasztalati tudomány fog maradni. A tiszta természet tudományokat csak arra használhatjuk, hogy a tényeket megmagyarázhassuk, azok okait meghatározhassuk, azokat hasonló körülmények közt okszerűen felhasználhassuk, egyenlő okok ugyan azon okozatokat is eredményezvén.

Azért tehát tudományunkat a fanövésnek magában az erdőben tett folytonos észlelése által kell gyarapítanunk, a mihez azonban a természet és annak törvényeinek megértése mulhatlanul szükséges. Fájdalom nagyon is számos erdősz azon perczben szünik meg az erdőt tanulmányozni, a mikor annak hatékonysága abban kezdődik, holott csak akkor kellene a gazdagon gyümölcsöző tanulmányoknak elejüket venni.

E.